

Het Heilig Hart publiek en privaat: trots, plichtsbesef en gemeenschap

Het hart van Christus was te groot om gekluisterd te blijven in zijn lichaam. In de negentiende eeuw vertoonde de devotie van het Heilig Hart zich steeds meer uitgesproken in de openbaarheid. In Berchem stond sinds 1875 de Heilig Hartkerk. In 1899 werd het land gewijd aan de devotie vanuit deze kerk. Tijdens de ceremonie maakte de aartsbisschop een Heilig Hartembleem vast aan de Belgische driekleur.

Parochiekerken over heel België werden gewijd aan het Heilig Hart. In de volgende jaren verscheen aan kerkingangen vaak een standbeeld van Christus, die zijn hart blootlegt in reliëf. Vaak werden die standbeelden ceremonieel ‘getroond’ in de parochiegemeenschap. Zij plaatsten Christus in de wereld als koning.

Intronisatieceremonies gebeurden ook binnenshuis. In de privacy van het huis onderschreef een toegewijd gezin de heerschappij van Christus. Dat deed het door een Christusstandbeeld in de huiskamer te plaatsen tijdens een ritueel geleid door de priester. Deze standbeelden stonden ooit in huiskamers. Vanuit de intimiteit van het gezin eiste het Hart loyalteit op voor het koninkrijk van Christus op aarde.

In 1920 werd Alacoque heilig verklaard. Daarop wijdden veel parochiegemeenschappen zich aan het Heilig Hart. Deze vlagontwerpen dateren van de jaren 1920 en 1930. Zij zijn gemaakt voor lokale Bonden van het Heilig Hart, en komen uit het gerenommeerde borduuratelier van Arthur Oyen-Soyez in Borgerhout. Oyen-Soyez maakte gelijkaardige vlaggen voor bonden en parochies over heel België. Gevarieerd in stijl en iconografie, tonen ze hoe Christus zijn hart aanbiedt aan een gemeenschap en hoe die gemeenschap zichzelf wijdt aan de devotie voor dat hart.

Deze gewijde vlaggen dienden niet louter ter decoratie. Zoals de scheuren in de vlag van Miskom aantonen, werden zij gebruikt door leden van de Bonden van het Heilig Hart tijdens publieke activiteiten en ceremonies. Zij waren objecten van gedeelde trots en plichtsbesef. Na de Eerste Wereldoorlog waren de exclusief mannelijke Bonden uitgegroeid tot de meest succesvolle apostolaatsbeweging van het land. Zij groeiden uit tot massabewegingen, centraal georganiseerd door de Jezuïeten maar met uitgesproken lokale identiteiten. Die lokale verbondenheid wordt mooi getoond in deze vlaggen, waarop vaak de lokale kerk of een pleintje staat afgebeeld.

Public & private engagement with the Sacred Heart: Pride, duty and community

The body of Christ could not contain his sacred heart. For that, the heart proved too large. In the 19th century, the devotion to the Sacred Heart was manifested more visibly in the public sphere than before. Just outside Antwerp, Berchem had worshipped in its own basilica since 1875: the Church of the Sacred Heart. In 1899, the church provided the stage on which the entire country was consecrated to the devotion. During the ceremony, the archbishop attached a Sacred Heart emblem to the tricoloured flag.

Parish churches across Belgium became Sacred Heart churches and, in the decades that would follow, their entrances would also come to be adorned with statues of Christ, with his heart plainly visible in relief. Many of these statues were ritually ‘enthroned’ within the community, thereby positioning Christ in the world as king.

Private enthronement ceremonies were held as well. In the privacy of the home, a devout family acknowledged Christ’s rule by placing a statue in the living space, in a ceremony led by the priest. The statues seen in *Passion* once stood in family homes. From the intimacy of the hearth, the Heart demanded loyalty to the reign of Christ on earth.

When Margaret-Mary Alacoque was canonised in 1920, it set off a chain reaction of parish and neighbourhood consecrations to the Sacred Heart. The designs that you see here are for flags of local Leagues of the Sacred Heart from the 1920s and 1930s. They hail from the renowned embroidery workshop of Arthur Oyen-Soyez in Borgerhout, which supplied similar flags for Sacred Heart leagues and parishes across Belgium. In a range of iconographies, they portray Christ offering his heart to a parish, with the parish in turn offering its devotion to the heart of Christ.

These consecrated flags did not serve merely as decorative fancies. As evidenced by the wear and tear of the flag of Miskom, they were used by members of the Leagues of the Sacred Heart during public community activities and ceremonies. They were objects of communal pride and duty. By the interbellum period, the all-male leagues had become the most successful apostolic movement in the country. Efficiently organised by the Jesuit order, they grew into mass movements with distinctive local identities, as is perhaps most visible in these flags, many of which depict local churches or squares.

Poster 'Komme ti had Luchtmaal' (1918)

Small book (1918)

Poster 'Het Heilige Licht' (1918)

Poster 'Het Heilige Licht' (1918)

Open book with photograph (1918)

Heart-shaped plaque (1918)

De Kathedraal van Antwerpen ontvingt de Bondsleden (Juni 1925).

Bonden van het Heilig

den van het Heilig

Emblemen van het Heilig Hart. Kortenaal
Emblems of the Sacred Heart. Kortenaal

Emblemen van het Heilig Hart. Kortenaak. Museum voor Volksdevotie.
Emblems of the Sacred Heart. Kortenaak. Museum of Popular Devotion.

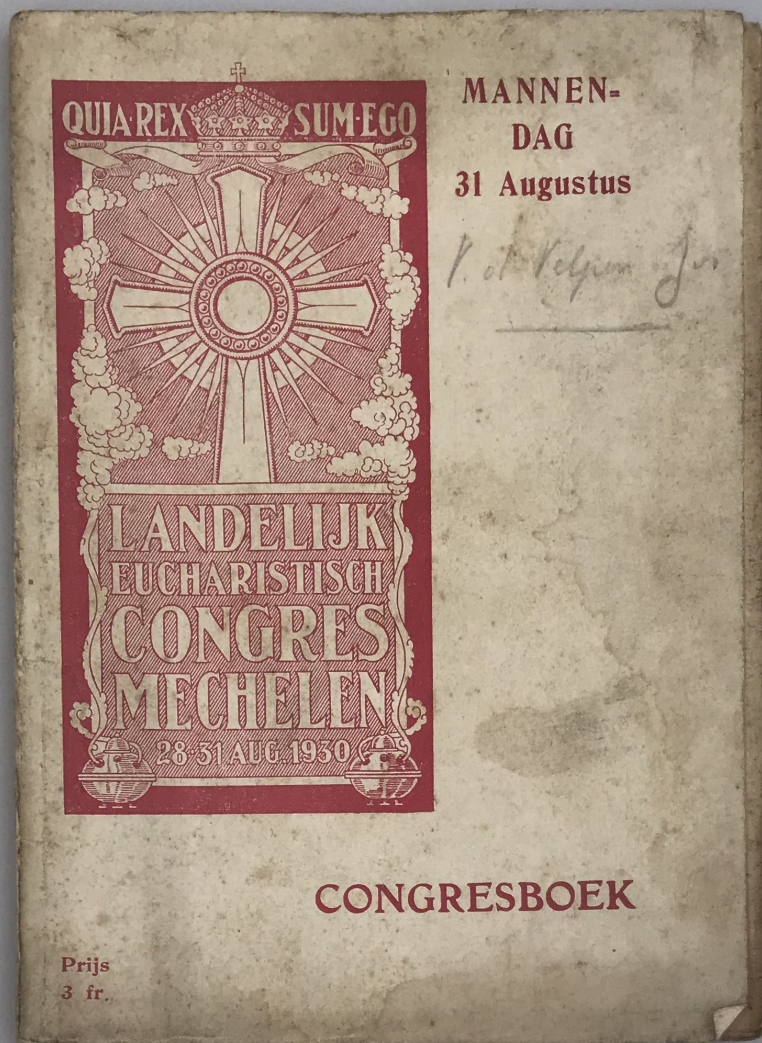

De Heilige Michael en Petrus. Kortenaak. Museum voor Volksdevotie.
The Holy Michael and Peter. Kortenaak. Museum of Popular Devotion.

De Heilige Michael en Petrus. Kortenaak. Museum voor Volksdevotie.
The Holy Michael and Peter. Kortenaak. Museum of Popular Devotion.

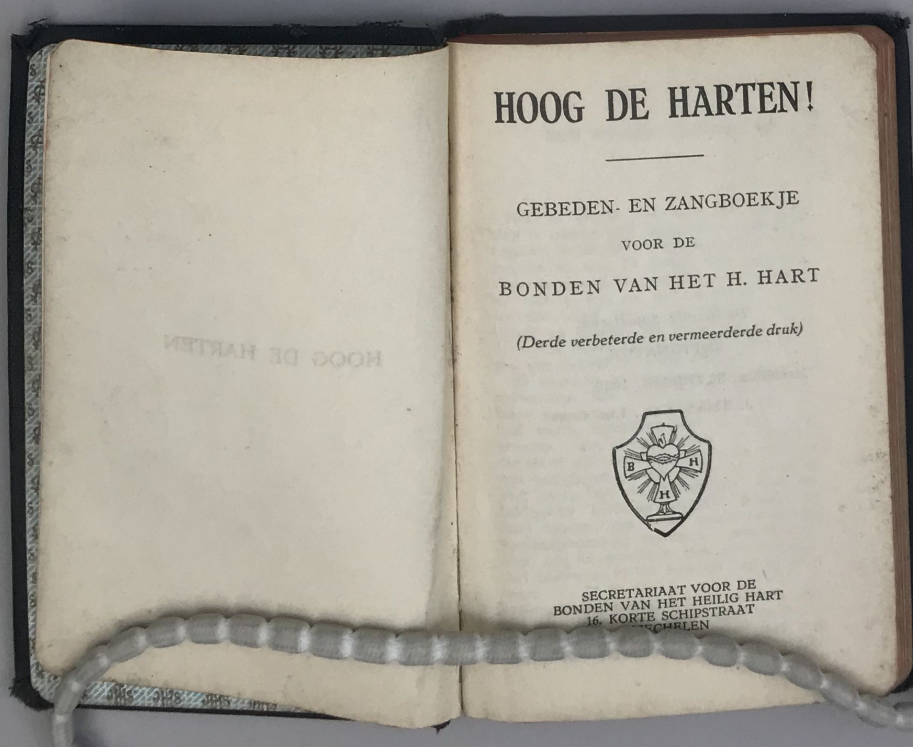

"Hiert van Jezus, licht van geheel de wereld, ontferm u onzer." Houten hart dat door leden van de Bond van het Heilig Hart meegedragen werd in de Sacramentsprocessie in Miskom.
"Sacred Heart of Jesus, light of the whole world, have mercy on us." Wooden heart carried by the members of the League of the Sacred Heart of Miskom during the Holy Sacrament procession.

Congresboek Landelijk Eucharistisch Congres, Mechelen, Mannendag 31 augustus 1930.

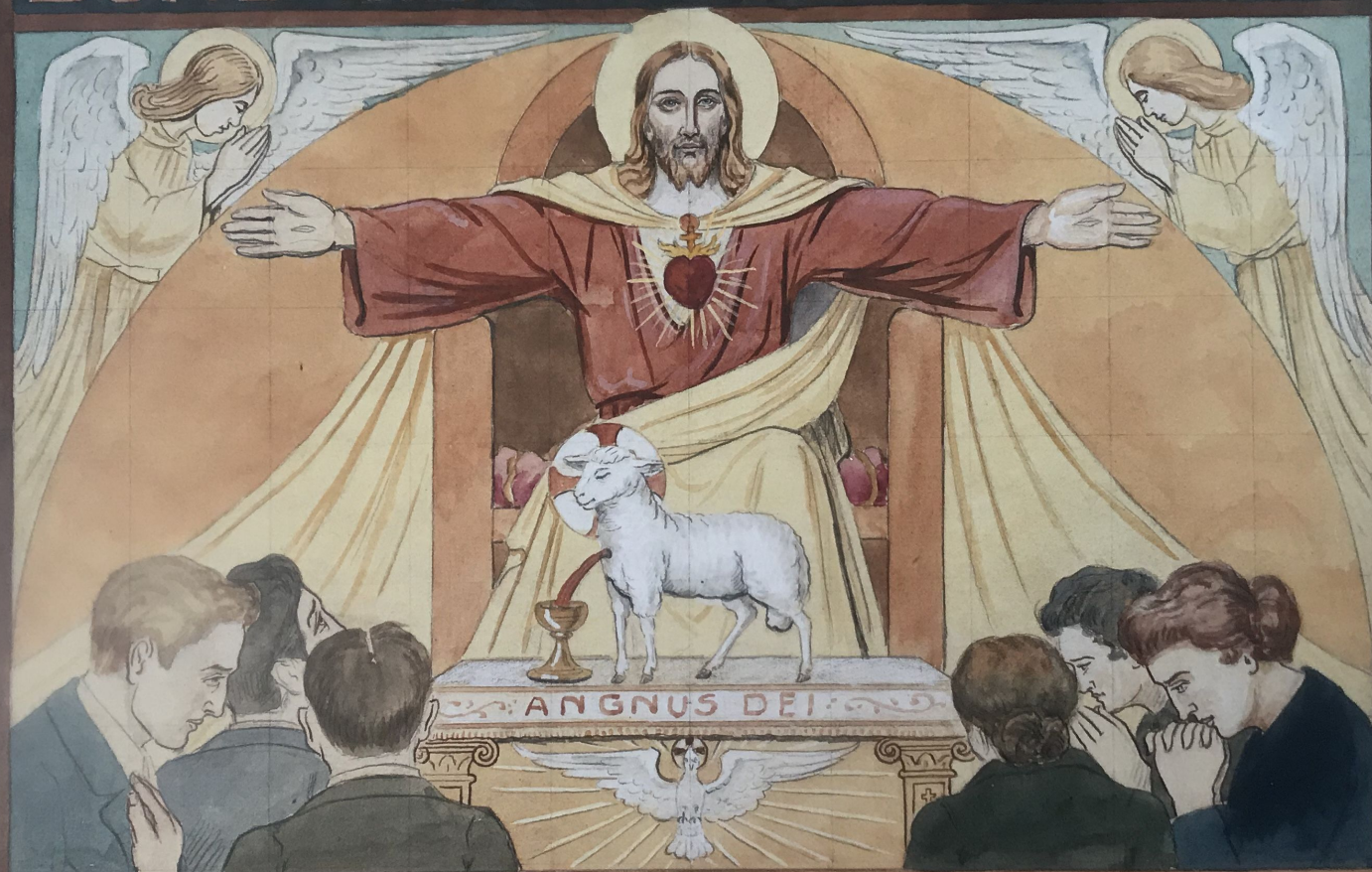
Book of the Eucharistic congress of Malines, Men's Day 31 August, 1930.

Hoog de harten! Gebeden- en zangboekje
Mechelen: Sekretariaat der Bonden van het H. Hart

Raise your hearts! Book of prayers and songs
Heart. Malines: Sekretariaat der Bonden van het H. Hart

BOND VAN HET HEILIG HART

AGNUS DEI

H. H. MICHAEL EN PETRUS - ANTW.